

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 5.

V Ljubljani, 15. marca 1902.

Leto XIX.

Obseg: Setev lucerne. — Shod vinogradnikov. — Obrezovanje češpljevega drevja. — Pogozdovanje Krasa v vojvodini Kranjski. — Kmetijske razmere na Kranjskem. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Setev lucerne.

Za lucerno je odbrati dobro njivo. Tam naj ostane toliko let, dokler nam daje dobre košnje. Ko nam opeša, jo je zopet nasejati na kaki drugi pripravi njivi, kjer ni bilo vsaj 6 let lucerne.

Za lucerno je treba zemljo prav dobro pripraviti, namreč globoko obdelati, plevela dobro očistiti in dobro pognojiti. Najbolje storimo, da jo sejemo po močno gnojnih okopavinah. V tem slučaju je dotično njivo jeseni globokeje preorati in spomladi še z eno brazdo obdelati, da se zemlja očisti spomladnjega plevela in se dobro zrahlja. Če lucerno sejemo po okopavinah, ki smo jim močno gnojili, je zemlja dosti gnojna za lucerno. Izmed umetnih gnojil se priporočajo: Tomasova žlindra (500 do 600 kg na 1 ha), kajnit (400 do 600 kg), ali pa namesto kajnita žveplenokisli kali (150 do 200 kg za 1 ha). Ta gnojila kaže vobče podorati že jeseni. Namesto Tomasove žlindre se priporočata tudi rudninski superfosfat (400 kg za 1 ha) ali kostni superfosfat (300 kg za 1 ha). Ti dve gnojili kaže raztrositi spomladi pred setvijo.

Lucerno sejemo spomladi rajši nekoliko pozneje, ko se je zemlja že nekoliko ogrela, pa tudi zaradi tega, da je ne ujame prvi spomladnji plevel, ki je najbolj nadležen. Če jo sejemo pozneje, ji tudi zemljo lahko bolj skrbno pripravimo.

Lucerno sejemo samozase ali pa med žito. Če je zemlja dobro očiščena, je čista setev prav umestna; sicer je pa bolje, da jo sejemo med redek oves, ki daje mladi deteljici varno senco in dobro odejo. V tem slučaju pa moramo oves na vsak način pokositi, ko je še zelen. Če pustimo oves zoreti, nam lucerna močno oslabi

in se lahko popolnoma pokonča, če nam oves pozneje poleže. Mnogokrat puščajo naši gospodarji vmes sejano žito zoreti, ker se jim zdi škoda za žito, če lepo kaže. Tega pa ne pomislijo, da je lucerna glavna setev, ki ima po več let trpeti, in da je žitna setev le postranski pridelek.

Za setev je treba najboljšega semena. Posebno je gledati na to, da jo seme kaljivo in popolnoma očiščeno predenice in drugih deteljnih semen, zlasti hmeljne lucerne in medene detelje. Če dobro poznamo seme lucerne, ga je lahko ločiti od drugih deteljnih semen.

Hmeljna lucerna (rumena deteljica) se pozna na tem, da ima sredi zrna — na popku — prav majčken zobček. Njeno zrnje je tudi drobnejše, bolj okroglo in polno ter svetlorumenkaste ali rumenkasto zelene barve. Medena detelja, in sicer rumenocvetoča, s katero se rado slepari v semenski kupčiji, ima pa bolj okroglo in ploščato zrnje, ki je nekoliko krajše, zato pa širše kakor pri lucerni. Popek ne leži na sredi zrnja kakor pri lucerni, ampak niže spodaj, blizu spodnjega ožjega konca. Po barvi je medena detelja močno podobna lucerni, ker je tudi ona voščenorumene barve, ki postane s starostjo rjavordeča. Ker seme medene detelje diši po senu, ji pravijo tudi „dišeča“ detelja. Če ne kaže doma pridelovati potrebnega semena, naj se kupuje od takih trgovcev, ki jamčijo za pristnost, čistoto in kaljivost. Če ne skrbimo za to, smo sami krivi, če sejemo plevel namesto lucerne.

Družbenim členom prodaja potrebno seme c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, in se je zanje treba pravočasno zgledati.

Lucerno moramo gosto sejati. Kdor pri njej s semenom varčuje, ta zapravlja. Posebno je na to gle-

dati v krajih, ki so travorodni in kjer je zemlja zelo plevelna. Za 2 ha je treba 20 do 30 kg semena, za 1 mernik posetve torej 2 do 3 kg. Seme je enakomerno raztrositi in plitvo zavleči.

R.

Shod vinogradnikov.

V veliki dvorani „Mestnega Doma“ je bil 27. februarja t. l. pod dredsedom gospoda deželnega poslanca viteza Langerja zelo mnogobrojno obiskan shod na Kranjskem bivajočih zaupnikov društva za varstvo avstrijskega vinstva. Shod sta tudi počastila: eksclenca deželni predsednik baron Hein in deželni glavar pl. Detela.

Gospod vitez Langer je pričel zborovanje z nagovorom, pojasnjuje namen shodu, ter je potem izrekel najiskrenejšo zahvalo gospodu deželnemu predsedniku, deželnemu odboru kranjskemu z g. deželnim glavarjem pl. Detelom na čelu, nadalje gospodu deželnemu glavarju namestniku baronu Liechtenbergu, deželnemu odborniku dr. Schafferju in predsedniku „Kranjske hranilnice“, ki se vedno zavzemajo za to, da se vinstvo na Kranjskem izdatno podpira.

Eksclenca gospod deželni predsednik baron Hein je rekel, da se je rad odzval povabilu društva za varstvo avstrijskega vinstva; saj to društvo stremi le za gospodarskimi smotri, važnimi za vse avstrijske vinske dežele. Vinstvo je danes na povsem drugi višini kakor je bilo pred 20 leti, ko so vinograde prepuščali skoraj le skrbi matere narave. Velikih izprememb, ki so se v vinstvu od tedaj izvršile, ni treba navajati. Bil je boj proti vinskim škodljivcem, boj, ki bo v njem zmagal le oni, ki zastavi vso svojo moč ter vsa sredstva, ki jih nudi novo vinogradništvo. Društvo za varstvo avstrijskega vinstva se je tega boja vneto udeleževalo ter je vladi pomagalo z nasveti in v dejanju, vladi, ki tudi stremi za tem, da se vinstvo povzdigne, da bode ljudstvu vir dohodkov, ki je v pretekli dobi skoraj usahnil.

Slovensko nadaljujoč je gospod deželni predsednik rekel, da se morajo vinogradniki nad 20 let boriti ne le proti trtni uši, strupeni rosi itd., ampak tudi proti konkurenci tujih držav. Montekukuli (Montecucculi) je nekdanj rekel, da je za vojno treba denarja, denarja in pa še denarja; v tem boju pa velja načelo: delo, delo

in pa še delo! Kranjski vinščaki lahko ponosno gledajo na svoje uspehe, kajti dolenske vinske gorice so zopet odete s svežim zelenjem; lahko pa tudi z gotovostjo upajo na vladno podporo, če vztrajajo na tem potu.

Gospod deželni glavar pl. Detela je zbor pozdravil v imenu deželnega odbora in pa v imenu c. kr. kmetijske družbe, ki se zelo zanimata za namene društva. Deželni zbor je za povzdigo kranjskega vinstva izdal 462.000 kron, in sicer za podpore in brezobrestna posojila; kmetijska družba pa stori vse, kar more. Zanimanje za povzdigo vinstva je splošno; vinstvo ni važno le za vinogradnike in za deželne finance, ampak za vse, ki ne zaničujejo dobre vinske kapljice. — Nemško nadaljujoč je gospod deželni glavar podarjal, da so dani vsi pogoji, da se začeta stvar dovede do povoljnega konca, ker jo podpirajo vsi faktorji (deželna vlada, deželni zbor, kranjska hranilnica).

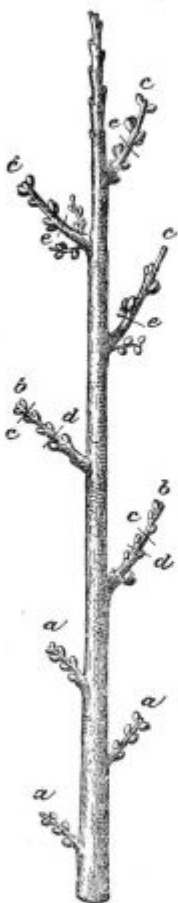
Nato je gospod vodja Rih. Dolenc poročal o prvi točki sporeda: prihodnja vinska klavzula. Govornik je naprej pojasnil razmere, ki so dovedle do vinske klavzule, veljavne od 27. avgusta 1892 naprej, ter je navajal škodljive posledice, ki jih je ta klavzula imela za avstrijsko vinstvo. Danes imamo vinski prevrat; povsodi se čuje klic: Proč z vinsko klavzulo! Tudi odsek za vinstvo v državnem zboru je v svoji seji dne 17. marca preteklega leta sklenil, da v zbornici predlaga sklep, da naj se vinska klavzula odpravi. Društvo za varstvo avstrijskega vinstva je današnji shod kranjskih zaupnikov zato sklicalo,

da se pridruži sklepu osrednjega odbora tega društva, ki se ima predložiti državnemu zboru, ter ga podpiše.

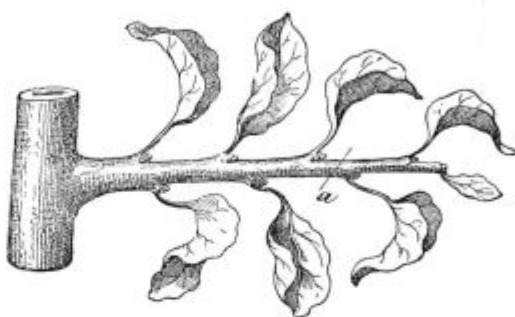
Sklep je bil, ko ga je priporočil še g. Gombač, soglasno sprejet.

O drugi točki sporeda: postava, ki naj bi se sklenila v korist vinstvu, je govoril tehnični voditelj gospod Bohuslav Skalicky (Novo Mesto) ter je za novo vinsko postavo razlagal naslednje smeri, ki bi se jih bilo držati.

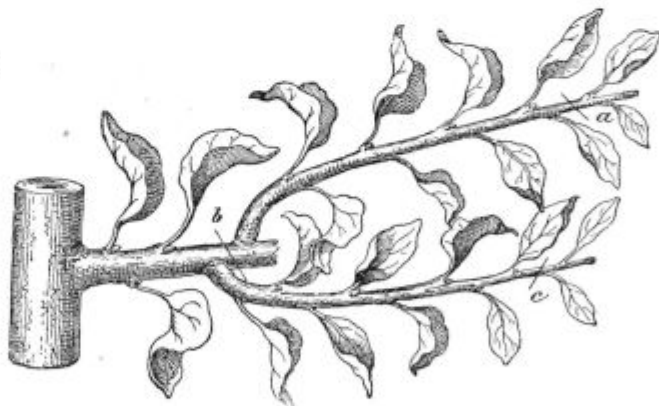
I. Le take pijače se smejo pod imenom „vino“ ali kakim drugim za vino navadnim imenom ponujati, prodajati ali točiti, ki so vsled alkoholskega vrenja nastale iz grozdnega mošta ter se jim ni dodalo ničesar, ali pa samo taki dodatki, oziroma se je le tako ravnalo z njimi, da bi bile stanovitnejše. II. Dopustni dodatki, oziroma načini ravnanja z vinom so v zmislu točke I.: sveže grozdje, grozdna drozga, grozdni mošt,



Podoba 16.



Podoba 17.



Podoba 18.

drože, zdravju neškodljiva čistila, kakor tanin (čreslova kislina), beljak, žolica (želatina), ribji klej, španska zemlja (kaolin) itd., majhne množine arzenika prostega žpvepla, vino se sme zmešati z vinom, ali se drugače, le mehanično sme z njim ravnati, kar vina nikakor ne izpremeni. Prepovedano in kaznivo je ponujati sredstva za umetno vino. III. Vinu podobne in take pijače, k imajo vino v sebi (umetna in polvina), delati, ponujati, prodajati in točiti je prepovedano. Le posestnikom, najemnikom in oskrbovalcem (kolonom) vinogradov naj bode dovoljeno iz doma pridelanih tropin za domačo rabo delati polvino. IV. Pod III. navedena prepoved ne velja za medico, sadjevec in jagodna vina, desertna in peneča vina ter za pijače z zdravilnimi ali dišavnimi dodatki. Vse te pijače se smejo naznanjati in v promet spravljati le pod imeni, ki so primerni njih kakovosti (sestavi). V. V vinskem prometu je dopuščeno navesti le kraj, ne pa tudi kakovost. Vina določene pokrajine, naj bodo zmešana ali ne, se lahko spravijo v promet pod imenom kateregakoli kraja te pokrajine. Vina, zmešana (zboljšana) z vini iz različnih pokrajin, se smejo prodajati le pod posebnimi (izmišljenimi) imeni. Če se vina imenujejo po kaki grozdni vrsti, smejo biti edino le iz te vrste. Meje pokrojinam bi bilo določiti naredbenim potom. VI. Za nadziranje prometa z vinom je nastaviti posebne priglednike, ki naj bi pregledovali trgovske kleti in k njim pripadajoče poslovne prostore, trgovske zapiske, vozne liste in knjige ter proti potrdilu jemali poskušnje, da bi se preskusile. VII. V zatvorjenih mestih z užitninsko črto je vinske zaloge gostilničarjev in vinskih trgovcev popisati ter imeti na razpregledu, kakor se sedaj godi pri žganju. (Predlog poslanca Pfeiferja v državnem zboru.)

K tem smerem je gosp. tehnični voditelj Skalicke naslednje predlagal: Pri shodu vinogradnikov dne 27. februarja 1902 v Ljubljani navzoči kranjski vinogradniki in zaupniki društva za varstvo avstrijskega vinstva so sklenili: Zakonodajni zbori ter c. kr. vlada se nujno prosijo, naj stiskano domače vinstvo pospešujejo s tem, da po strogih načelih sklenejo vinsko postavo, ki bo skrbela tudi za neobhodno potrebno varstvo znamk ter strogo nadziranje. Osrednji odbor društva za varstvo avstrijskega vinstva se nujno prosi, da v tej zadevi utemeljene predloge stavi obema zbornicama državnega zbora ter prizadetim ministrstvom.

Predlog je bil sprejet soglasno in z velikim odobravanjem.

Nato je gospod ravnatelj Gustav Pirc poročal o prenapredbi zakona o obdavičenju žganih pijač z ozirom na male žgalnice vinogradnikov ter na to, da se postranski kletarski produkti koristno porabijo. Govornik je priporočal naslednji sklep:

Zbor kranjskih zaupnikov društva za varstvo avstrijskega vinstva je sklenil: Društveno vodstvo naj poskrbi, da bodo vinogradniki ter vinarske in kletarske zadruge oproščene plačevanja davka, kadar žgo kletarske ostanke domačega pridelka.

Sprejeto.

Gospod potovalni učitelj Gombač je osvetljeval razmere, ki silijo, da bi se za Kranjsko oživila postava o trgatvenem redu ter je nasvetoval naslednji sklep:

Dne 27. februarja v Ljubljani na vinarskem shodu zbrani kranjski vinogradniki prosijo deželni zbor kranjski, naj zopet oživi, sedanjim razmeram primerno, trgatveni red, kakor je za Kranjsko veljal od l. 1832., oziroma 1860. do 1875.

Po daljši razpravi, ki so se je udeležili gg. Jure Bajuk (Bela krajina), Skalicky in ravnatelj Pirc, je bilo to sklenjeno.

Nadalje so bili sprejeti naslednji predlogi:

1.) Predlog g. V. Rohrmann (Grm): Osrednji odbor za varstvo avstrijskega vinstva naj deluje na to, da bode c. kr. kmetijsko ministrstvo za nedostatna sredstva za snovanje in upravo vinarskih zadrug dovoljevalo brezobrestna, oziroma posojila na nizke obresti in na dolge roke;

2.) predlog g. Bajuka: Osrednji odbor se pozivlje, da pospešuje prizadevanje, da se dolenska železnica podaljša v korist vinstva;

3.) predlog g. Antona Urbančiča, posestnika iz Čateža pri Veliki Loki, da naj bode daca prosto vino, ki ga gostilničarji potrebujejo za svoje posle.

Nato je g. vitez Langer zahvalil poročevalce za njih poročanje in vse zaupnike za njih udeležbo pri shodu, g. ravnatelj Pirc pa g. predsednika za vodstvo in osrednje društvo na Dunaju za to, ker je shod sklical, in shod je bil sklenjen po skoraj triurnem posvetovanju.

Popoldne ob treh je bila v „Mestnem Domu“ vinska pokušnja, ki je imela namen na več vrstah kranjskih vin pokazati, na kakšni stopnji je sedaj domače vinstvo.

Obrezovanje češpljevega drevja.

Češpljevo drevo (in tudi sliva) je najtrmoglavnejše izmed vseh, s katerimi ima vrtnar opravilo; malo se zmeni za namere sadjarjeve in se le težko uda obrezovanju. Ako hočeš s češpljevim drevjem ravnati kakor s hruševim ali z drugim, prav gotovo ničesar ne dosežeš; vede se ti kakor razposajenec, ki je miren, dokler vidi šibo, če se obrneš od njega, pa ti kmalu kako novo nagodi. Češpljevo drevo se maščuje navadno stem, da ostane nerodovitno.

Vseh oblik z vodoravnimi vejami češplja ne prenese, ostane nerodovitna, ali ti pa stori 50 cm dolge rodne mladike. Poskušali so z vsemi špalskimi oblikami, a trud se jim nikdar ni poplačal.

Po teoriji bi moralo biti češpljevo drevje špalsko drevje, ker potrebuje mnogo toplote. Po teoriji je to res, napačno pa je v praksi. Češpljevo drevo mora stati na samem ter imeti od vseh strani zraka, ako naj rodi.

Vrh češplji bodi okroglast; ta oblika jej najbolj ugaja.

Rodnega lesa je češplji veliko težje pridobiti, kakor drugemu drevju; tudi ga je težje ohraniti zdravega.

Recimo, da je mladika, ki jo kaže podoba 16., lanska voditeljica kakega češpljevega drevesa. Spomladi ima ta mladika po vsej dolžini le lesne pope. Tej mladiki bomo odrezali vso zgornjo tretjino, in sicer zato, da silimo vse ostale pope, da odženo.

Na spodnji tretjini bodo prišli vsled tega prireznja iz popov a nekaj milimetrov dolgi poganjki, ki nosijo na koncu venec cvetnih popov in je v njih sredini lesni pop. Iz njega zraste drugo leto poganjek, ki bode daljšal letošnjega.

Popi b na drugi tretjini bodo pognali 3 do 6 cm dolge poganjke po vsej dolžini, polni cvetnega popja.

Popi c zgornje tretjine bodo pognali krepke lesne poganjke, ki jih boš moral priščipavati.

Prvo obščipavanje je zaradi oblike rodnih mladik najvažnejše delo. Češpljevo drevo hoče vedno spodnje pope glušiti. Ako si prvokrat premalo odščipnil ali prepozno, raste ti še poganjek, a spodaj se ne razvije noben popek.

Pri češpljevu drevesu moraš prvokrat tako odščipniti, da ti ostane še pet listov (glej pod. 17. a), in sicer zato, da prisiliš spodnje pope pognati in da se izpremeni v rodne mladike.

Drugič odščipni do osmega lista (glej pod. 18. a), ako se je naređil le en poganjek. Če pa sta dva poganjka, odreži enega pri b (glej pod. 19.) in z drugim ravnaj kakor je gori povedano, t. j. oščipni ga do 8. lista.

Prihodnjo pomlad bo torej naša voditeljica taka, kakršno kaže pod. 16. Mladike c pusti pri miru, pazi pa na poganjek, ki izraste iz popa, sredi cvetnih popov stoječega, ter ga odščipni do 5. lista, ker stem dosežeš najprej cvetje, v prihodnjih letih pa rodne mladike.

Mladike a odreži pri c do petega ali šestega popa in pri d prihodnje leto do najnižjih cvetnih popov. Tako močno obrezanje žene sok k plodom in sili speče pope, da se pretvorijo v rodni les.

Mladike c reži pri e na 4 do 5 centimetrov dolge palice, in na njih nastanejo potem spodaj ravno taki popi kakor pri prejšnjih.

Pri češpljevu drevesu ne smeš nikdar zabiti, vseh na rodnem lesu stoječih poganjkov kratko, t. j. na 4 do 5 listov odščipniti; če jih pustiš, da postanejo daljši, ne store ti rodne lesa, in rodne mladike se hitro izpremene v navadne lesne poganjke, oziroma veje.

Vse tu povedano velja pa seveda le za razne vrste pritličnih češpelj in sliv, kakršne so po vrtovih; za visokodebelne češplje, zlasti ako jih je veliko, pa ni tako ravnanje.

Pogozdovanje Krasa v vojvodini Kranjski.

Pogozdovanje Krasa se je lansko leto vršilo v veliko večjem obsegu kakor prejšnja leta.

Dne 20. sušca lanskega leta je pogozdovalna komisija pod vodstvom velezaslužnega in osobito za pogozdovanje Krasa zelo vnetega gospoda c. kr. gozdnega nadsvetnika in deželno gozdnega nadzornika V. Golla pričela na 11 krajih svoje delovanje. Ti kraji leže v političnem okraju postojenskem, in sicer v davčnih občinah Selce, Trnovo, Trnje, Razdrto, Senožeče, Laze, Volče, Stara Sušica, Knežak, Gabrče, Famlje, Britof in Šembije.

Skupna površina popolnoma opustošenega kraškega sveta, ki se je lansko leto nanovo umetno pogozdila, znaša 208³² ha. Poleg teh novih nasadov so se popravile tudi že obstoječe nasadbe iz prejšnjih let, ki so vsled poškodb, povzročenih po mrčesih in suši, bile popravila potrebne, v obsegu 44⁵² ha.

Za izvršitev teh nasadov se je porabilo 2,158.000 črnega bora, 23.000 jelk in 25.000 mecesnov v vrednosti 6.296 K. Te sadike so bile pogozdovalni komisiji brezplačno podeljene iz državnega gozdnega vrta v Gradišču pri Ljubljani.

Prevažanje teh sadik iz južnega kolodvora v Ljubljani na različne železniške postaje na Krasu je oskrbelo društvo južne železnice brezplačno.

Skupni stroški za nove nasadbe in za popravljanje, oziroma posajanje že obstoječih nasadb so znašali lansko leto 29.403 K 20 h.

Pri izvršitvi pogozdovanja v lanskem letu se je rabilo 2197 delavcev, katerim se je skupno izplačalo 14.205¹/₂ dnin. Dnina delavcev je znašala od 60 h do 2 K 40 h.

Vsled neugodnih vremenskih razmer so se lansko pomlad dela sicer zelo zavlekla, vendar so bila do 20. maja končana.

Skupna površina sveta, ki se je od leta 1876. do vštete 1901. umetno pogozdil na državne in deželne stroške in s prispevki južne železnice, znaša 1895⁸⁹ ha, to je 3294³⁵ oralov, za kar se je porabilo 29,056.630 komadov različnih vrst gozdnih sadik.

Razen omenjenega pogozdovanja se je napravila za obrambo nasadov proti pasoci se živini okoli pogozdenih delov v Slavini, Osojnici, Stari Sušici in Šembiji ograja, obstoječa iz suhega zidu in žičnatga plota v dolžini 3242 metrov, ter se je popravilo že obstoječe zidovje, ki se je pri vojaških vajah porušilo, za kar se je izplačala vsota 1682 K 62 h.

Prvi nasadi, ki so se napravili leta 1876.—1885., nam danes kažejo lep, 6 do 10 metrov visok, zelo gosto zarasten borov gozd, pod katerim so se tla, ki so pred nasadbo kazale samo svoja gola kamenita rebra, popolnoma dočistega pokrila z ognjeno zemljo 15 in tudi več cm na debelo.

Vsled zboljšanja tal so se pričele starejše nasadbe že pred 6 leti čistiti, ter se to čiščenje vsako leto nadaljuje. Tudi lansko leto so se očistile nasadbe „Stražica“ v davčni občini Trnovo in „Osojnica“ v davčni občini Kal, kjer se bodo prihodnjo pomlad posadile zlahtnejše vrste gozdnih sadik.

Lesovje, obstoječe iz oblih drv in vejevja, ki se je pri čiščenju nasadov posekalo, je pogozdovalna komisija prepustila dotičnim opravičenim posestnikom v svojevoljno porabo. Posestniki skupnih zemljišč so prejeta drva porabili za napravo apna, posamezni posestniki pa za domačo kurjavo.

Travo žeti po nasadbah je pogozdovalna komisija dovolila vsem opravičenim posestnikom, ki so za to prosili. Naželo se je po nasadbah lansko leto več tisoč stotov trave, ki se deloma rabi za krmo, deloma za steljo, in je posestnikom v veliko korist osobito letos, ko sploh krme manjka.

Tudi za prostovoljno izvršitev dobro uspevajočega pogozdovanja je pogozdovalna komisija lansko leto podelila nekterim kraškim posestnikom podpore, oziroma nagrade v znesku 250 K.

Oziraje se torej na veliko in neprecenljivo korist, ki se nudi Kraškimi prebivalcem s pogozdovanjem njih popolnoma opustošenega sveta, se more svetovati vsem posestnikom takega sveta, da pogozdovanje po svoji moči stem podpirajo, da za velevažno in vobče jako koristno pogozdovanje prostovoljno odstopijo, oziroma prepuste svoj nerodovitni svet pogozdovalni komisiji v pogozditev, saj ostane vedno njih lastnina in bode njim, oziroma naslednikom sčasoma v veliko večjo korist kakor je sedaj.

Ant. Arrigler,
c. kr. gozdar.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dalje.)

c) Stroški za obleko.

Ravno tako kakor ni mogoče natančno preračunati stroškov za hrano, ker nimamo nobene statistike za konsum, istotako je s stroški za obleko. Koliko obleke

dandanes kmetovalec potrebuje, je vsakemu znano, a znano je tudi, da mora vse kupiti in z gotovim denarjem plačati, kajti domača platnarska in suknarska obrt sta iz znanih vzrokov popolnoma ponehali in bi danes tudi nič več ne zadoščali, ker je svet že preničemuren.

Vsakdo mi mora priznati, da mora vsak samostalen gospodar prav gotovo imeti na leto najmanj en par novih čevljev (škornjev) in eno novo obleko. Z enim parom čevljev ne izhaja, mora imeti še druge za delo. Lahko rečem, da kmetovalec porabi na leto 3 pare podplatov in par čevljev mora dati poddelati. Za nove čevlje in za popraviljanje čevljev je najskromnejši izdatek 20 K. Za vso drugo obleko, perilo in kar se v gospodarstvu potrebuje, vzamem strošek za blago, za krojača in za klobučarja tudi 20 K na leto. Strošek za obleko in obuvalo naših 55.682 samostalnih kmetovalcev torej znaša na leto 2.227.280 K. — Ti samostalni kmetovalci pa imajo žene in otroke, ki prav nizko računano potrebujejo na leto in za osebo najmanj 10 K za obleko in za obuvalo, in tako znaša ta strošek za 126.062 kmetijstvu pripadajočih družinskih členov 1.260.620 K na leto. Naš kmetovalec torej izda na leto za obleko, perilo, obuvalo in sploh za vse manufakturno blago 3.487.900 K.

d) Stroški za delo.

Naš kmetijski stan ima poleg samostalnih gospodarjev in njih družinskih členov še 158.667 kmetijskih delavcev in 14.179 kmetijskih dninarjev. Med kmetijske delavce so všteti vsi posli ter oni družinski člani, t. s. sinovi in hčere, ki so odrasli in torej pri kmetovanju že sodelujejo. Kakšna je plača tem delavcem? Plača poslom obstoji iz hrane, prostega stanovanja ter iz plače v gotovini, ki znaša pri nas na Kranjskem od 100—240 K na leto. Plača odraslim sinovom in hčeram, ki sodelujejo pri kmetovanju, obstoji istotako iz proste hrane in stanovanja, a ker vzamem, da ne dobe plače za delo v gotovini, zato moram računati, da jih hišni gospodar preskrbuje z obleko in jim daje semtertja kakšno krono za njih osebne potrebe. Stroške za hrano vseh kmetijskih prebivalcev sem že vzel v račun, zato odpadejo ti stroški na tem mestu, a računati je kot strošek plačo v gotovini poslom in strošek za obleko in druge potrebščine domačim ljudem. Če ta strošek za posle in za domače, pri kmetijstvu sodelujoče osebe proračunim povprečno na leto in za osebo s 30 K, je to gotovo veliko nižje vzeto kakor je v resnici. Vzlic temu znaša ta strošek 4.760.010 K na leto.

Naša dežela ima 14.179 kmetijskih dninarjev, ki žive izključno od dneine; tem morajo izplačati samostalni gospodarji na leto vsaj 200 K v gotovini, ako naj žive. Na podlagi te postavke bi izplačali naši kmetovalci najetim delavcem na leto 2.835.800 K. Ta vsota je pa seveda v resnici veliko prenizka.

Iz predstoječega se torej izprevidi, da stane naše kmetovalce delo na leto vsaj 7.595.810 K.

e) Stroški za vzdrževanje poslopij.

Na Kranjskem je bilo l. 1890. 84.144 hiš (bivališč), od njih jih z vso gotovostjo smem računati 60.000 za lastnino kmetovalcev. K tem hišam spada nebroj drugih poslopij, kakor hlevov, svinjakov, skednjav, drvarnic, kozelcev, čebelnjakov, planinskih koč itd. Če računam, da morajo naši kmetovalci vzdrževati 100.000 velikih poslopij, razen manjših prituklin, je ta račun silno skromen. Vzdrževanje teh poslopij stane veliko

denarja ter je semkaj računati stroške za popraviljanje streh, beljenje, zidarska popravila, ključavničarska dela, potrebne nove stavbe itd. Istotako je semkaj računati zavarovalnino proti požaru in nepovrnjeno škodo po požaru pri zavarovanih ter vso škodo pri nezavarovanih poslopijih. Če vse te stroške računim za napominjanih 100.000 poslopij za vsako poslopje in za leto 10 K ter popolnoma izpustim stroške za manjše stavbe, kakor male hleve, svinjake, kozelce itd., se vendar izkaže vsota 1.000.000 K kot vsakoleten strošek za vzdrževanje poslopij.

f) Stroški za kmetijske potrebščine.

Stroški za kmetijske potrebščine so mi precej dobro znani in sem potom povpraševanja in poizvedovanja pri trgovcih in veščakih svoje znanje po možnosti popolnil. Ti stroški so nekako tile:

1. Za umetna gnojila, in sicer:	
a) za 10.000 q fosfatnih gnojil à 7 K	70.000 K
b) » 10.000 » kalijevih » à 5 »	50.000 »
c) » 1.000 » drugih » à 10 »	10.000 »
2. za 1000 q bakrene galice à 50 K	50.000 »
3. » 800 » žvepla » à 15 K	12.000 »
4. » dokupljena semena iz drugih dežel	30.000 »
5. » 250.000 q otrobov à 10 K	2.500.000 »
6. » 4000 q oljnih tropin à 18 K	72.000 »
7. » kmetijske stroje	100.000 »
8. » dokup kmetijskega orodja, plugov, vozov, škroplnic, žveplalnikov, vprežne priprave, ročnega orodja itd. ter za popravilo in za vzdrževanje teh predmetov, če se računa na leto 5 K za vsakega samostalnega posestnika	278.410 »

Skupni stroški za vse kmetijske potrebščine torej znašajo 3.172.410 K

K tem postavkam naj dodam naslednje pripombe: Stroški za umetna gnojila, za galico in za žveplo so preračunjeni na podstavi resnične potrebščine zadnjih let; ti stroški bodo v bodočnosti seveda vedno večji, čim umnejši bodo naši gospodarji. — Semena dokupijo naši kmetovalci okroglo za 30.000 K iz drugih dežel, in sicer dajo za pesno seme preko 6000 K, za deteljno seme (zlasti za lucerno) 16.000 K in za druga semena (izvirno rusko laneno seme, za travna in vrtna semena, za seme novih žitnih in krompirjevih vrst itd.) 8000 K. — Otrobe kupujejo naši kmetovalci od domačih velikih mlinov, ki meljejo tuje žito, in od tujih mlinov, 2500 vagonov na leto. V to postavko pa niti niso vzeti otrobi onih malih domačih mlinov, ki meljejo domače žito, ki otrobe tudi kmetovalcem prodajajo ali pa jih dotični mlinarji porabijo za svoje kmetije. — Oljnih tropin pokrmijo naši kmetovalci najmanj 40 vagonov na leto, kar je razvidno iz tega, ker naše domače oljarne na leto nad 50 vagonov lanenega semena iztisnejo, in sicer deloma domače seme, deloma indijsko seme, ki pride preko Trsta, ter vse dobljene tropine večinoma doma prodajo. K domačim tropinam je prišlo l. 1901. še 10 vagonov tropin iz Tržaške oljarne in nekaj iz oljarne na Zidanemmostu. Tu bodi omenjeno, da samo oljarne okoli Medvod porabijo na leto 35—40 vagonov lanenega semena.

g) Stroški pri živinoreji.

Stroški pri živinoreji so dvojni, in sicer tisti, ki jih imamo z dokupom živine, kolikor je je za pitanje ali kaj drugega, pa je doma ne vzrejamo, kar velja pri prasičih, konjih in v majhni meri pri volih, in tisti stroški, ki jih imamo z zdravljenjem živine ter vsled škode, ki se mora pokriti in ki nastane vsled nesreč in neizgled pri živini.

V račun hočem postaviti le dokup prasičev, ki pridejo iz Hrvaškega, ki jih naši kmetovalci kupujejo,

da jih spitažo in potem prodado. Leta 1901. se je uvozilo iz Hrvaškega in Ogrskega na Kranjsko 1000 pitanih prasičev, ki so takoj prišli v roke konzumentov in se nanje ni ozirati, in 5000 prasičev za pitanje, ki so jih kmetovalci kupili. Ti prasiči so stali drug k drugemu po 50 K in so torej povzročili 250.000 K stroškov.

Naši kmetovalci potrebujejo več vprežnih konj kakor jih doma vzrede, zato jih je treba dokupiti iz drugih dežel, zlasti z Ogrskega in Hrvaškega. Tega stroška zato vse postavim v račun, ker bodem na drugi strani med dohodki izpustil dohodek od prodaje konj, čeprav je ta dohodek manjši kakor strošek.

V obmejnih krajih pride tudi precejšnje število volov za pitanje v deželo, zlasti iz Štajerskega. Ti voli gredo potom prekupčije daleč v deželo, tako da imamo na Notranjskih semnjih prav veliko štajerskih volov. Dasi bodem med dohodke vpisal ves skupiček za vole, hočem vendarle izpustiti ta strošek za nakup volov iz sosednjih dežel.

Primerno zelo velik strošek, ali bolje rečeno izgubo ima kmetovalec vsled nezgod pri živini. V deželah, koder je živinoreja na višji stopnji kakor pri nas, koder se živinorejci vedo bolje varovati boleznih pri živini in njih posledic, koder je več živinozdravnikov kakor na Kranjskem, računajo z 1 % izgube na leto. Če jaz računim tudi z 1 %, potem gotovo ne pretiravam. Koliko je pa naša živina vredna? Koliko živine imamo na Kranjskem, sem v tem spisu že povedal; če cenim konje pod enim letom s 100, mlade konje z 200, konje v rabi s 400, teleta s 50, mlado goved s 100, odraslo goved s 200, koze in ovce po 10 in prasiče po 50 kron, potem je naša živina vredna 60 milijonov kron, kar je seveda veliko premalo. 1 % od te vsote znaša 600.000 K, in toliko ima naš kmetovalec najmanj na leto izgube pri živini vsled raznih nezgod.

Iz predstoječega torej razvidimo, da imajo naši gospodarji pri živinoreji na leto vsaj 850.000 K stroškov za dokup živine iz sosednjih dežel in za pokritje izgube vsled nezgod pri živinoreji.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 44. Kako naj ravnam, da bi doma pridelal predivo iz konoplje, ker ga veliko potrebujem. Zlasti bi rad vedel, kdaj naj konoplje sejem, kako naj se mehčajo in tró? (J. K. v L.)

Odgovor: Ker je mlada konoplja pred mrazom zelo občutljiva, zato naj se pozno seje, in sicer konci aprila, pričetkom maja, in tudi v juniju je še čas. Da se pridelava fino predivo, jo je bolj gosto sejati, če se hoče imeti vrvarsko predivo, pa bolj redko. Godenje in daljnje pripravljanje je tisto kakor pri lanu. Konoplja se navadno godi v vodi v zabojih iz lat, ki se s kamenjem obtežé. Godenje traja z ozirom na debelost stebel in na toplino vode 4 do 7 dni. Raz dogojene konoplje se da vlakno potegniti po vsi dolgoti; če se odtrga, je to znamenje, da so se konoplje predolgo godile. Godne konoplje se posuše in hranijo. Vse daljnje delo se vrši kakor pri lanu, le z močnejšimi stroji ali orodji.

Vprašanje 45. Ščim naj zdravim tele, ki ima velik popek, da bo potem za pleme? (P. A. v T.)

Odgovor: Če ima tele velik popek le vsled otekline, ga je izpirati s karbolno ali kreolinovo vodo, in otekline poneha sama. Mogoče ima pa tele popkovo kilo, ki mu jo more ozdraviti le živinozdravnik.

Vprašanje 46. Vinu sem pridelal razen špirta tudi nekoliko tropinovca, sedaj pa ima nekoliko duha in okusa po žganju. Kako iz vina odstranim duh in okus po tropinovcu? (I. R. v C.)

Odgovor: Duh in okus po tropinovcu, ki se je dodal vinu, se ne dasta na noben umeten način odpraviti in le s staranjem vina se sčasom in deloma moreta pogubiti.

Vprašanje 47. Namenil sem se škropiti trto in krompir, zato vprašam, koliko je vzeti modre galice in koliko apna in kdaj naj se trte škrope in kdaj krompir? (I. G. v K.)

Odgovor: Za škropljenje proti peronospori se rabi tekočina, ki se v nji raztopi na 100 litrov vode 1 kg modre galice in 1 dober kg apna. — S škropljenjem trte je pričeiti zgodaj, t. j. še pred evetjem, kadar trta napravi 4—6 listov, t. j. meseca maja. Drugič je škropiti čez 4—5 tednov, torej meseca junija, ko je trta napravila več novih listov, ki jih je treba popolnoma poškopiti. Tretjič naj se škropi meseca avgusta. — Krompir se škropi prvič po prvem okopavanju in drugič čez 4—6 tednov.

Vprašanje 48. Imam težko kravo, ki vselej, ko je nad polovico brega, postane krvomočna; drugekrat se je temu dalo hitro pomagati, sedaj se pa krvomočnost ne da ustaviti. Krava je drugače popolnoma zdrava ter rada je in pije in bo čez 2 meseca storila. Kaj mi je storiti? (M. P. v S.)

Odgovor: Vzroki taki krvomočnosti so neznani ter se kažejo v krajih, kjer pokladajo seno iz kislih travnikov in sploh klačo, ki je zrastle na tleh, ki jim nedostaja apna. Bolezen je kronična, kar se ravno pri Vaši kravi kaže. Mi Vam priporočamo pokladati dobro in tečno krmo ter poklicati živinozdravnika.

Vprašanje 49. Ktero kokošje pleme bi mi priporočali, da bi ostalo pri domu in ne letalo po zraku in se ne potikalo po visokih poslopjih, vsled česar se v-a jajca pogube? (M. P. v S.)

Odgovor: Glede tega niste varni pri nobenem kokošjem plemenu, če se kokoši frčanju privadijo, na kar največ vpliva slab zgléd. Da kokoši ne frče, preprečite, če jim povežete glavna peresa v perutnicah. Najbolje se to doseže, če se peresa zgoraj nad tuljavo prešijejo, da kokoš perutnic ne more raztegniti.

Vprašanje 50. S katerim umetnim gnojilom naj zboljšam mešanec, ki je namenjen za trtnico, ki je že tri leta na enemistem prostoru? Zemlja je peščena ilovica. (F. Č. v Lj.)

Odgovor: Zaradi zorenja lesa bi Vam vsekakor priporočali mešanec pridelati rudninskega superfosfata in kalijeve soli, oziroma kajnita, seveda če mešanec nedostaja fosforove kisline in kalija. Za bujno rast v trtnici je pa odločilen dušik, in tega boste trtnici najbolje dodali, če spomlad trtnico naravnost poštopate s čilskim solitrom.

Vprašanje 51. Kdaj je boljši čas vinograd prvič okopati, sedaj, v drugi polovici marca, ali šele proti koncu aprila? Vprašam zato, ker pri nas eni smatrajo zgodnje okopavanje za boljše, drugi pa pozno. (F. P. v T.)

Odgovor: Čas prvega okopavanja se ravna po vremenu, vendar naj velja pravilo, da je je po možnosti zgodaj zvršiti, navadno precej po spomladanski rezatvi. Na težkih zemljah je pa posebno ugodno, če spomladanski mrazovi morejo še vplivati na zrahljano zemljo, zato je zgodnje okopavanje posebno priporočeno.

Vprašanje 52. Na kakšen način se najlože in najceneje spravi mah iz senožeti, ki gotovo zelo škoduje travni rasti? (F. K. v T.)

Odgovor: Najboljše sredstvo proti mahu na travnikih je branjanje spomladi, ki naj se krepko izvrši s travniško brano, in pa gnojenje. Posebno ugodno vplivajo kalijeva gnojila, kakor pepel, kajnit ali kalijeva sol.

Vprašanje 53. Tu pri nas ljudstvo orje le kakih 5—10 cm globoko, češ da pri tako plitvem oranju vse bolje dozori. Ali bi ne bilo bolje, če bi se za vse reči globokeje oralo? (F. K. v T.)

Odgovor: V zadnjem času dobivamo iz gorske pokrajine goriške dežele prav pogosto vprašanja, ki pa vsa kažejo, kako daleč zadaj je še tam vse kmetijstvo. Dokler so take nazadnjaške razmere, naj se nikar ne toži, da kmetovalec ne izhaja, ker je temu sam kriv. Kako naj se kaj pridra pridela, če se zemlja le 5—10 cm globoko spraska, namesto, da bi se pošteno obdelala. To je pa čisto gotovo, da na tako plitvo obdelani in vrhutega morda še slabo podgnojeni njivi vsaka reč prej dozori; to pa le zato, ker so rastline zamorjene in se ne morejo več razvijati; zato pa prej dokončajo svoje življenje, t. j. poprej dozore. A kako slab je potem pridelek, bodisi glede količnosti, kakor glede kakovosti! Kolikor globokeje je zemlja obdelana, tem boljši in tem večji pridelek daje. Pogloblčevanje rodne zemlje se mora seveda umno in previdno vršiti in se le polagoma doseže.

Vprašanje 54. Pri nas dela neki hroščec na sadnem drevju silno veliko škodo. Ta hroščec je 3—4 mm dolg, temnorjave, skoraj črne barve; on se zavrtja v debla, pa tudi v veje jablan (hruške pušča pri miru), zlasti na mladem drevju. Škodljivec naredi luknjo skoz lubad in les noter do stržena, kjer odlaga svoja jajca. Iz jajec izlezle ličinke prevrtajo na istem mestu v kolobarjih les tako močno, da se debla, čeprav so debela kakor moška roka, na napačenih mestih z lehkoto prelomijo. Poudarjam, da nisem zapazil pri nobenem drevesu rovov med lubadjo in lesom, temveč le po lesu, iz česar sklepam, da ta hroščec ni vrtni lubadar (*bostrichus dispar*). Kteri škodljivcev je to in kako ga je zatirati? (A. L. v Š.)

Odgovor: Iz Vašega popisa sledi, da je dotični škodljivec vendarle lubadar, katerih je cela vrsta in se med seboj najbolj ločijo v tem, kako delajo rove. Vi pravite, da ličinka pride do sredine debla in tamkaj dolbe les v kolobarjih. Iz tega je izvajati, da je ta škodljivec „*bostrichus saxenii*“, ki se prav rad nahaja v družbi vrtnega lubadarja in navadno le na jablanah. Ta hroščec dolbe vodoravno in njegovi rovi sledijo letnicam, ki gredo v kolobarju, kar odgovarja Vašemu popisu. Zatiranje tega lubadarja je isto kakor drugih t. j. napadeno drevje je posekati in sežgati, da se zalaga pomori; drugače je pa skrbeti za dobro oskrbovanje in gnojenje drevja, kajti opazovanja kažejo, da se lubadar ne loti bujno rastočega in sočnega drevja, temveč le bolj suhega drevja, in tudi tega le na tistih mestih, kjer je tok soka najslabši.

Vprašanje 55. Imam dva jesenska prasiča, ki leseno steno in korito tako glojeta, da sta že skoraj vse uničila. Odkod prihaja to in kako jih je odvaditi? (J. Z. v B.)

Odgovor: To glodanje lesa ni razvada, temveč je posledica neke nepravilnosti v prebavih, ki nastane, če dobiva žival krmo, ki ji manjka rudninskih snovi. Vsled te nepravilnosti žene neki notranji nagon žival, da si uteši svoje poželenje po teh snoveh z glodanjem lesa, zidu, cunj itd. To neprimerno boste kmalu odpravili, če pričnete krmi pridelati klajno apno, ki ne odpravi le glodanja, ampak tudi pospešuje razvijanje, oziroma debelenje prasičev.

Gospodarske novice.

* **Naročnike na razne gospodarske potrebščine** nujno prosimo, naj pri vsaki naročitvi sporoče zadnjo pošto in železniško postajo.

* † **Gospod Francišek Witschl**, deželni stavbeni svetnik, posestnik in ud glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe, je umrl po kratki bolezni 11. t. m. v Srebrničah pri Novem Mestu. Ranjki je bil najstarejši ud kmetijske družbe (od 10. maja l. 1853) in najstarejši ud glavnega odbora (od 23. novembra l. 1870.). S pokojnikom je prominul jako ljubezniv in dober srčen mož, ki je na tihem silno veliko dobrega storil vobče in posebej za kmetijstvo ter je vsikdar rad in nesebično sodeloval, kadar se ga je potrebovalo pri kakem podjetju v koristen namen. Kot glavnega odbornika c. kr. kmetijske družbe ga le malokdaj ni bilo pri seji ter je v teku več kot tridesetletnega delovanja v odboru izvršil nebroj stavbeno-strokovnih del za družbene namene. Ohranimo blag spomin vrlemu možu!

* **Družba sedaj nima več v zalogi Tomasove žlindre** ter namesto nje oddaja rudninski superfosfat, kar naj si gg. udje blagovolijo enkrat zavselej zapomniti, da nam ne bodo več dajali nepotrebnih naročil na žlindro. To nam prizadeva le nepotrebno delo za dopisovanje. Kakor smo že ponovljeno pisali, se je Tomasova žlindra za naše kraje preveč podražila in se sedaj bolj izplača namesto nje rabiti rudninski superfosfat, ki je cenejši ter več zaleže. Namesto 300 kg žlindre zadostuje 200 kg rudninskega superfosfata.

* **Pravila za mlekarske zadruge** je družba dala iznova natisniti in jih oddaja po 10 h izvod. Pravila so tako prirejena, da jih more vsaka zadruga rabiti in z njimi oskrbeti vse člene, ker je v pravila vpisati le ime zadruge, visokost deleža in jamčenje.

* **Naročitve na modro galico, žveplo, škropilnice in žveplalnike** naj p. n. gg. načelniki podružnic izvolijo vsaj do 15. aprila zbrati in družbi prijaviti. Podružnicam se postavi žveplo in modra galica voznine prosto do sedeža podružnice, zato prosimo gg. ude. da blago naročajo le potem podružnic, ker jih potem to blago veliko manj stane.

* **Semenski oves**, ki ga je družba imela v zalogi, je ves pošel in ne sprejema nanj nič več naročil. Druge zaloge ovsu si družba ne upa naročiti, ker pride vsak od koderkol. naročen boljši semenski oves na 25 K. Take cene pa naši gospodarji niso vajeni in bi je skoraj gotovo ne hoteli plačati.

* **Gospodarske potrebščine**, ki jih družba oddaja spomladi l. 1902. V nastopnem objavljamo vse gospodarske potrebščine, ki jih družba oddaja to pomlad, ter prosimo p. n. gg. ude. naj se o cenah pouče in ne povzročajo nepotrebnega pisarjenja s povpraševanjem o rečeh, ki so že tako v listu objavljene. Nujno prosimo uvaževati naslednje:

1. Naročila se sprejemajo le na potrebščine, ki so navedene v „Kmetovalcu“.

2. Naročnik naj natančno pove, kako in kam naj se naročeno blago pošlje; zlasti je navesti zadnjo železniško postajo in pošto.

3. Blago se posameznim naročnikom oddaja le za gotov denar ali proti povzetju.

4. Pri skupnih naročitvah po podružnicah se blago pošlje na upanje, a podružnični načelnik jamči za redno plačevanje.

Družba ima v zalogi naslednje gospodarske potrebščine, in sicer po navedenih cenah:

I. Semena.

1. Deteljno seme, preskušeno glede čistosti od c. kr. semenarskega preskušališča na Dunaju, in sicer s. m. domače, rdeče ali štajerske detelje kg po 1 K 30 h in seme lucerne ali nemške (večne) detelje kg po 1 K 35 h z zavojem vred.

2. Seme krmske pese, in sicer rdečkaste mamutovke *kg* po 90 h, rumene mamutovke *kg* po 1 K.
 3. Laneno seme, pravo rusko iz Rige, *kg* po 36 h.
 4. Semenski krompir, in sicer vrste oneidovec, zborovec, križanec ter triglavan 100 *kg* po 6 K z vrečami vred. Krompir se oddaja le v celih vrečah po 50 *kg*.
 5. Seme prave sive francoske ajde se bo oddajalo šele meseca junija in julija ter se bo cena šele takrat objavila.

II. Sadno drevje je že večinoma oddano; sicer se pa sklicujemo na dotične posebne razglase glede oddaje drevja, ki so bili že večkrat v listu objavljeni. Izmed posameznih vrst drevja je sedaj še največ češpelj na razpolaganje.

III. Močna krmila in živinska sol.

2. Lanene tropine, zmlete, se oddajajo po 19 K 100 *kg* z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 *kg*.
 2. Živinska sol priskrbuje družba le udom, ki ne morejo sami ponjo v Ljubljano, in sicer po 10 K 50 h za 100 *kg*. Ta sol se pošilja v vrečah po 50 in 100 *kg*.

IV. Umetna gnojila.

1. Rudninski superfosfat, zajamčeno s 14 % fosforove kisline, se le oddaja v vrečah po 100 *kg* po 7 K 25 h.
 2. Kostni superfosfat v vrečah po 100 *kg*, 18 odstotni 11 K 50 h, 14 odstotni 9 K.
 3. Kostna, brezklejna moka 100 *kg* 9 K.
 4. Kajnit le v vrečah po 100 *kg* 5 K.
 5. Kalijeva sol, 40 odstotna, 100 *kg* po 12 K 60 h v vrečah po 100 in po 50 *kg*.
 6. Malec, na drobno na železniški postaji v Kranju 100 *kg* po 2 K 30 h, v celih vagonih na železniški postaji na Dovjem po 1 K 50 h za 100 *kg*.
 7. Vsa druga umetna gnojila po tržnih cenah.

V. Potrebščine za vinstvo.

1. Modra galica, v vrečah po 50 in po 100 *kg*, po 55 K, in sicer podružnicam postavljena voznine prosta do sedeža podružnice.
 2. Žveplo, fino zmleto, „alkoholizirano“ najboljše z 70—72° finosti, 100 *kg* po 15 K v vrečah po 50 *kg*.
 3. Trtne škropilnice, najboljšega izdelka, železni deli poniklani, iz močne bakrene ploščevine, kos po 18 K.
 4. Žveplalniki, najboljše sestave „reks“, kos po 19 K.

VI. Orodja, stroji in druge priprave.

1. Požiralnikove cevi, kos po 10 K.
 2. Kose bo družba oddajala ob času košnje po cenah, ki jih še objavimo.
 3. Kmetijske stroje po izvirnih cenah z 20 do 25 % popusta.
 4. Mlekarske stroje in mlekarne potrebščine istotako z 10—20 % popusta.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas

o oddaji plemenih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bode oddajal, kakor doslej, tako tudi odslej plemenske mladiče jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plača družba.

3. Oddajajo se ali sami mrjaščeki, ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor dobi prasiče, se mora zavezati:

- a) da jih obdrži za plemo, dokler so sposobni;
 b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za plemo;
 c) da bo pripuščal mrjasca tudi k svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenih prasičkov, ki seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. februarja 1902.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Bledu, ki bo dne 23. marca 1902 ob treh popoldne v dvorani »Blejskega Doma«.

SPORED:

1. Poročilo o delovanju podružnice.
 2. Poročilo o računu za leto 1901.
 3. Volitev enega odbornika.
 4. Različnosti in predlogi.

Bled, 12. marca 1902.

Ant. Wester, načelnik.

Listnica uredništva.

P. M. v L. Če ima že kdo drug prostosled za rudo, ne smete na dotičnem prostoru rude kopati, čeprav je svet Vaš.

L. L. v S. Vsekakor je bolje pogozditi s sadikami kakor s semenom.

J. St. v R. Če je pot javna, jo sme tudi tisti poljubno rabiti, ki nič ne prispeva za njeno vzdrževanje.

A. H. v P. Požrnjenju vina je res vzrok železo. Vino pretočite, da vse sčrni, potem ga pa očistite in bo zopet dobro.

A. Š. v Ž. Tele, ki je prišlo z eno nerazvito nogo na svet, je spaka, ki zaradi tega lahko živi in ga morete brez vse skrbi pustiti toliko časa sesati, da bo godno za mesarja. Kaj je vzrok tej spaki, se ne more vedeti.

A. P. na B. Povračilo za škodo, ki Vam jo je naredil zajec na sadnem drevju, morete zahtevati v teku 14 dni, ko ste za škodo izvedeli, potem okrajnega glavarstva, a le tedaj, če ste drevje primerno zavarovali.

F. K. v T. Glede pošiljanja masla se za svet obrnite na g. M. Ivančiča, potovalnega učitelja v Tolminu.

A. J. v Š. Če ima Vaš nasprotnik kupno pogodbo za dotično parcelo iz l. 1846 v roki in on vrhu tega dokaže, da je to parcelo vžival, potem Vi gotovo propadete, čeprav je parcela pripisana Vašemu posestvu in Vi od nje davek plačujete.

I. Z. na V. V vodnjaku z živo vodo nima sol nobenega pomena; v kapnice pač devljejo sol, a ne zaradi zboljšanja vode, temveč le zato, da se v vodi ne zaredi razna golazen.

I. O. v L. Pri kmetijski družbi v Celovcu dobite kosišča za žitne kose.

M. S. v G. Če ni glavarstvo izdalo posebnega tarifa za brodino, veljavnega za vse brodnike, potem imate Vi pravico pobirati brodnino kakršno hočete.

J. R. v K. Odgovor na Vaše vprašanje je tisto, kakor na 35. vprašanje v zadnji številki »Kmetovalca«.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 5. V Ljubljani, 15. marca 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 14. marca 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 110.— h do K 125.— h; nemška detelja (lucerna) K 120.— h do K 130.— h; gorenjska repa K 100—102 h; laneno seme, domače ozimno K 32.— h do K —.— h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 16.— h; rudeči Hrvat K 15.— h do K —.—; prepeličar (koks) K 17.— h do K —.— (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistene blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češnje: v dimu sušene K 24.— h do K 26.— h. brez dima sušene K 24.— h do K 36.— h.

Orehi domači: K 22.— h do K 24.— h.

Ječice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

težke od 30 do 45 kg „ 74.— „ „ 76.— „

lahke „ 74.— „ „ 76.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličjeve kože: po K 1.30 h do K 1.50 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

„ kun belic „ 22.— „ 24.—

„ rumenic „ 30.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 17.— „ 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 12. marca 1902. Pšenica K 10.35 h, rž K 7.75 h, ječmen K 7.20 h, oves K 8.55 h, ajda K 7.10 h, proso K 7.80 h, turšica K 6.20 h, seno K 3.60 h, slama K 3.40 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 13. marca 1902. Pšenica spomladanska K 9.40 h, rž K 7.72 h, oves K 7.90 h, turšica K 5.53 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Lepo sadno drevje

in sicer visoko- in poldebelnata jablana najboljših vrst po 50 do 70 h, in hruške moštнице po 60 do 80 h komad.

ima naprodaj (46—1)

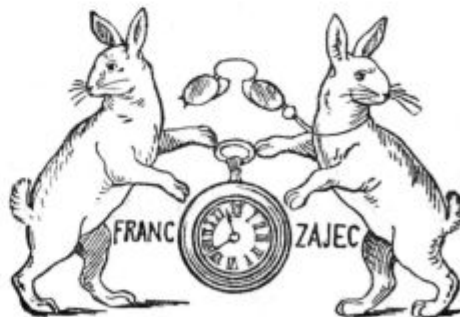
kmetijska šola na Grmu pri Novem Mestu.

Fr. P. Zajec,

urar in trgovec

Ljubljana, Stari trg št. 29.

Velika zaloga
pravih



švicarskih
žepnih ur,

budilke, stenske ure, verižice, prstane, uhane itd. itd.

Namizne oprave (Besteck).

Trgovina vseh optičnih predmetov

očal, barometrov, termometrov, daljnogledov itd.

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem natančno in z jamstvom. (12—6)

Nikelnasta remontoar ura od glđ. 1.90, Srebrna cilindar remontoar ura od glđ. 4.—

 Ceniki brezplačno in poštne prosti. 

Važno za konjerejce!

Dve čistokrvne kobile, lipicanke, po 7 let stare, vbrejene od najboljšega polnokrvnega žrebca v dvorni kobilarni v Lipici sti na prodaj, oziroma se zamenjati za vprežne konje.

Ponudbe sprejema (42—1)

Oton Wölfling
na Bledu.

Kdor kupuje večjo množino

koruzne moke

za polento na Notranjskem blizu južne železnice si lahko

mного prihrani,

če kupi koruzo na Ogerskem in jo pusti v mojem mlinu mleti, kateri je pri železniški postaji južne železnice in toraj lahko prav po ceni zmajem, ker so stroški za prevažanje malenkostni. (39—2)

Naslov: „Mlin III.“

v Zalogu ob južni železnici.

Želite

da Vam nesejo kure po zimi veliko jajc?

več in boljšega mleka?

debele in čvrste prašiče?

zdravo in lepo mlado živino?

močno in trpežno vprežno živino?

potem primesujte k krmi Barthelovo poklajno apno.

Za ta mali trošek Vam ne bo nikdar žal.

Navodilo dobiti je brezplačno pri

Miha Barthel in drug na Dunaju

X. Keplergasse 20.

(10—5)

V Ljubljani je dobiti to poklajno apno pri gg. Antonu Kancu, Franu Grošelju, Antonu Korbarju, Edmundu Kavčiču, Petru Lassniku, Ivanu Perdanu in A. Sarabonu.

Velikanska pesa,

kraški zgodnji grah in pritlikovec,

kakor tudi zanesljiva

vsakovrstna semena

dobiti je pri

(35—2)

Peter Lassnik-u v Ljubljani,

Marijin trg štev. 1.

Vsi kmetovalci



se lahko prepričajo, da je najboljšo sredstvo konje, krave, telice, vole, prašiče, ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele če se jim primejuje k krmi

Živinski prašek

iz lekarne

I (43—1)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj $\frac{1}{4}$ kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

— Zunanja naročila po povzetju. —

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

tinkturo za želodec

lekarnarja a II (43—1)

Piccoli-ja v Ljubljani

dvornega zalagatelja

Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljenje in odprte telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.



Tinktura za želodec razpošilja lekar Piccoli v Ljubljani v škatljicah z 12 steklenicami za K 252, z 24 steklenicami za K 480, z 36 steklenicami za K 7—, z 70 steklenicami za K 13—. — (Poštni paket pod 5 kg.)

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah



Edina zaloga na Kranjskem
lekarna **PICCOLI**
„pri Angelju“
Ljubljana
Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

III (43—1)

občni zbor mlekarke zadruga

z omejeno zavezo v Zagorju na Pivki,
ki bo v nedeljo 23. marca l. 1902 ob 3. uri popoldne v
šolskih prostorih.

VSPORED:

1.) Nagovor predsednikov. 2.) Poročilo tajnikovo. 3.) Poročilo
blagajnikovo. 4.) Volitev dveh odbornikov namesto izstopivših.
5.) Volitev novega odbornika za občino Knežak. 6.) Razni nasveti.

Če ob zgoraj določenem času ne pride zadostno število de-
ležnikov, se bo dve uri pozneje to je ob 5. uri popoldne vršil
drug občni zbor z istim vspešdom, ne gledé na število navzočih.

Predsedništvo mlekarke zadruga z omej. zavezo v Zagorju na Pivki
5. marca 1902.

(45—1)

A. Domicelj ml.
predsednik.



Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega
orodja za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — Za stavbe:
traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi,
okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-
reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za
vodovode, dalje nagrobne križe, vliče kotle, jeklo, fino štajersko že-
lezo in vsakovrstno kuhinjsko opremo. (31—3)

Zagotavljajoč najboljše postržbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

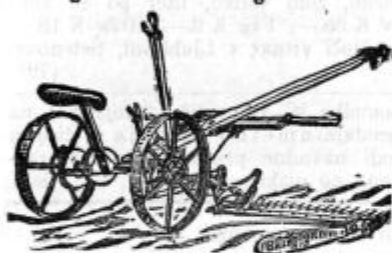


Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla na 1-, 2-, 3- in
4- rezala,
brane za travnike in mah razdeljene
in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,
stroji za sejanje „Agricola“,

stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo
in žito,



grablje za seno in žetev
in za obračanje mrve,
patentovani sušilni aparati
za sadje, prikuho i. t. d.
Preše za vino in sadje,
kakor tudi za vsako porabo,
mlini za sadje in grozdje,
stroji za obiranje grozdja,
stroje za rezanico
na valjčkih in z mazljivimi

tečaji, jako lahko za goniti pri čimur se prihrani 40% moči.

Mline za debelo moko, reznice za repo,

Ph. Mayfarth & drug.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužine na par na Dunaji II., Taborstrasse št. 71.

Oblikovan z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami pri vseh večjih razstavah. (32—2)
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo. — Ustanovljeno l. 1872. — 750 delavcev.

stroji za mlatiti s patentovanimi valjčkimi, okroglimi in maz-
ljivimi tečaji, ročne na gepel in na par,
gepelni za vprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji za roškanje turšice.

Samotorne patentovane
brizgalnice za pokončavanje
grenkulje in trtne uši

„Syphonia“,

prenesljive

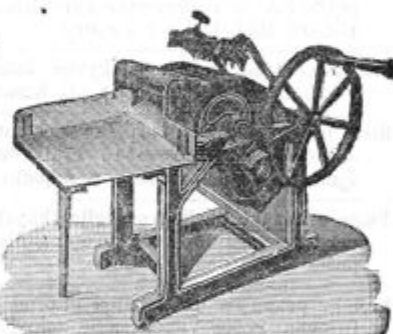
štedilne peči,

parniki za krmo,

preše za seno in slamo

ročne, pritrdljive in za
prepeljati

kakor tudi vse druge poljedeljske stroje izdeluje garantovano po
najnovejši in priznано najboljši napravi



Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!



Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti
peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi
za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje
različnih sestav. Slamorenice jako lahke za goniti in po zelo
zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne,
vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Centki brezplačno!

(30—4)

Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati.

Mala naznanila.

Vsah ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr za vsak tatis. Nendje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak tatis. Denar je naprej poslati.

Krompirja triglavana nad 200 stotov je naprodaj pri J. Smalcu v Mirni na Dolenjskem. (33)

Čebele kupuje in sprejema ponudbe F. Unger v Spodnji Šiški pri Ljubljani. Istotam pa prodaja umetno satovje, prazne navadne panje in izvrstni pitanec. (37)

Korenjevo seme, domače, iz odbranih najlepših rumenih korenov pridelano, ima naprodaj po sledečih cenah: 13 dkg. ali 1 liter do 6 litrov po 44 h liter, od 5 do 11 litrov po 40 h liter, od 10 litrov naprej po 36 h liter Andrej Remškar, na Brezovici, pošta Vič. (45)

Kostanje, rudeče cvetoče, 4—5 sto, 2½—3 m visoke, lepo raščene, ima naprodaj po zelo nizki ceni F. Namorš, Jesenice na Dolenjskem. (47)

Krompirja »Oneidovca« ima naprodaj okoli 5000 kg Jurij Krašovec, posestnik v Danah, pošta Stari trg pri Rakeku. (48)

Krompir »Oneida« ima naprodaj 100 kg pet kron brez vreč na kolodvor Medvode postavljen, Anton Kuralt, posestnik v Zgornji Senici št. 5, pošta Medvode. (49)

Umetno gnojilo, »rudninski superfosfat« za gnojenje travnikov, polja itd. in vsakovrstna zanesljiva semena se dobijo v zalogi Rihard Michelčič-a v Zagorji. (50)

Več prav lepih telic, čistokrvne belanske pasme ima naprodaj oskrbništvu graščine Križ pri Kamniku. (51)

Hiša, na državni cesti pri Logatcu, pripravna za vsako obrt (goštilno, prodajalno) z 10 orali sveta je naprodaj. Več pove Ignacij Jelovšek, posest. v Zaplani št. 45, pošta Vrhnika (55)

Seme pravega kašelskega zelja (kaps), prodaja žlico po 60 krajcerjev s poštnino vred Josipina Marcina v Zgornj. Kašlju št. 34 pošta Zalog pod Ljubljano. (57)

Krmske pese, več 100 kg ima naprodaj Franc Pavlič, posestnik na Glincah, pošta Vič. Pesa je zelo lepa, rudeča in rumena. Cena po dogovoru. (58)

Prasičke, velike angleške pasme, 1 marjašček in 2 svinjce, po 5 mesecev stari, jako lepi, ima naprodaj Andrej Podgoršek, posestnik v Vajskem, pošta Vodice. (59)

Posestvo, obstoječe iz popolnega gospodarskega poslopja, s skupno 30 oralov njiv, travnikov in dobro zaraščenimi gojzdi, živino, in orodjem, se prodaja zaradi družinskih razmer. Cena po dogovoru. Več se izve pri županstvu v Medvodah. (60)

Krompir »Oneida«, zelo lep, semensko blago, po K 4.40 v 100 kg postavljen na postajo Škofjo Loko. Vreče se zaračunajo posebej. Janez Jugovic, posestnik v Godeščah, pošta Škofja Loka. (61)

2000 parketnih tabel, 5 različnih vrst, ima naprodaj Franjo Benkovič, veleposestnik v Blagovici, pošta Trojana. (62)

Pašnik, na katerem se lahko pase 4 govede, na najboljšem kraju »Kriške planine« pod »Košuto« je naprodaj. Več pove J. Jelenc, trgovec v Trzinu. Istotam je naprodaj en pod in šupa za slamo itd. (63)

Tri lipova drevesca, 3—5 cm v deblu, kupi M. Kovač, učitelj v Dipalji vasi, pošta Pontafel na Koroškem. (64)

Opravnika (šafer ali valpet), zanesljivega, poštenega in delavnega, vzame v službo graščina Rakovnik, pošta Št. Rupert na Dolenjskem. Pogoje se izve pri oskrbništvu istotam. (65)

Oves za seme, dobre vrste, čist, več stotov, in dve breje svinje, boljše vrste, ima naprodaj F. Škerjanec, mlinar v Radomljah pri Kamniku. (66)

Snožet, obsežajoča 2 orala, prodala se bo 19. t. m. ob 2. uri popoldan dražbenim potom v Radni pri Brezovici nad Ljubljano. (67)

Dva bika, čiste pingavske pasme, prav lepa, eden star 11, drugi star 20 mesecev, ima naprodaj Franc Babnik, v Tomačovem. Cena po dogovoru. (68)

Eno kobilo, brejo, ktera bo storila meseca aprila, privajena vsaki vožnji, 12 let stara, zelo krotka, vsako leto po plemenu, prodaja Ivan Levstek, posestnik v Bukovci pri Ribnici. Namesto te kobile prodaja pa njeno hči, prvič breja, z istimi lastnostmi. (69)

Bika, čistokrvne pingavske pasme, licencovan, 22 mesecev star, dober plemenjak, prodaja France Perušek v Podcerkvi št. 2, pošta Stari trg pri Rakeku. Cena po dogovoru. (70)

Bik, muricodolske pasme, lep, krotak, 21 mesecev star, 1.37 cm visok, licencovan, je naprodaj pri Jerneju Jernejčič v Lazah, pošta Planina pri Rakeku. Cena po dogovoru. (71)

Psa, eno leto star, siv, kraške pasme, dober čuvaj, močan, domačin pa zelo prijazen in ubogljiv, prodaja Ant. Svetina v Žirovnici pri Lescach. Cena po dogovoru. (72)

Deček, kateri ima veselje do strojarske obrti sprejme se takoj. Več pove Leo Lavrič v Škofji Koki. (73)

Detelje za krmo, 150 centov, ima naprodaj Franc Kuhar, posestnik v Domžalah. (74)

40 panjev čebel, s premakljivimi satniki ima naprodaj And. Hafner pri Sv. Duhu št. 10, pošta Škofja Loka. Cena po dogovoru. (75)

30 prasičkov, marjascov in svinjc, nemške Meissnerjeve pasme in križane z jorkširsko pasmo ima naprodaj Ivan Globočnik, grajšček na Dobravi pri Kostanjevici. Cena po dogovoru. (76)

Deteljnega semena, 3 stare mernike, prodaja skupno ali pa na drobno F. Koselj v Smokuču št. 28, pošta Žirovnica, Gorenjsko. Cena po dogovoru. (77)

Konja, brama, dober za vsako vožnjo, 16 pestij visok, 4 leta star, prodaja Jakob Šifrar, posest. v Praprotnem pri Škofji Loki. (78)

Korenje (seme) belo in rumeno, zelo veliko, liter po 40 vin., 10 litrov K 3.50, 100 litrov K 35.—, 1 kg K 2.—, 10 kg K 18.— prodaja Alojzij Korsika, trgujoči vrtnar v Ljubljani, Selenburgove ulice. (79)

Čebele kupuje in sprejema ponudbe M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. Istotam pa prodaja umetno satovje iz čistega čebelnega voska, kakor tudi navadne prazne panjove že rabljene a v prav dobrem stanu po nizki ceni. (80)

Najboljše vrste ceneni

krompir

za saditi kakor: (44—1)

zgodnji rožnik, beli zgodnji amerikanec, dalje mali okrogli čebulček, deteljino in repno seme prodaja

Josip Leuz v Ljubljani

Resljeva cesta št. 1.

Sodba

vseh kmetovalcev Avstrije, kateri imajo v lasti ali pa so videli delovati naš

posnemalnik za mleko „Teutonia“

(„Teutonia“-Milch-Separator)

je edino le ta, da je

posnemalnik „Teutonia“

z ozirom na njegovo enostavno in preprosto ročnost ter čistost, marljivi in gotovi tok, kakor glede na njegovo oistost pri posnemanju, najboljši posnemalnik sedanjega časa. Glede točnosti, solidne izvršitve, ter ni podvržen vednim popravilom, pa kot najcenejši stroj za posnemanje mleka.

O resničnosti teh navedb prepriča se vsak lahko s poskusom. (3—4)

Natančna pojasnila in cenike razpošilja zastoj in poštne prosto.

Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr. Separatoren-Vertriebs-Gesellschaft)

H. Willmann in Just,

Dunaj, 18/1 Gürtel 129.



Oves

za seme, prav lep, kratek iz domačih hribov, pošilja
100 kil za 9½ gld. po povzetji

F. DOLENZ (41-1)
v Kranji in Skofji Loki.

Stanje hranilnih vlog: 15 milijonov kron.
Rezervni zaklad: okroglo 350.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega sklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno. (6-5)

Grajsčinsko oskrbnništvo

viteza pl. Plessinga v Waldeggu, pošta Kirchbach
pri Gradcu,

prašičorejna postaja

c. kr. štaj. kmetijske družbe priporoča

plemene prašiče, marjaške in svinjce
največje bele angleške pasme, jorkširce. (4-5)

Prav znižane cene!



Gepeljne (vitlje), ktere lahko ena sama živina goni.

Slamoreznice z prav močnimi kolesi in noži.

Brane in pluge, popolnoma železne in zelo trpežne.

Trombe za vodo in za gnojnico.

Cevi za trombe in vodovode, železne in cinkaste.

Klinje in posamezne dele za stroje itd. dobijo se vedno po najnižji ceni v skladišču strojev

FRAN ZEMAN-a

LJUBLJANA (21-4)

Poljanska cesta „pri Korenu“ št. 24.

(32-3)



Zahvala

pisana na dopisnici,

(kar je spodaj potrjeno po c. kr. notarju.)

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo 1 zavojček redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požero, tako da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosim z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška za prašiče. Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem Josip Englisch, železniški nadziratelj.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici, katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja.

Ljubljana, tretjega oktobra eden tisoč devet sto ena.

(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Vsak, kdor ima prašiče

naj kupi Doktor Trnkoczy-ja redilni prašek za prašiče.

Ta prašek se dobi večinoma pri vseh trgovcih, če pa ne, pa v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani z obratno pošto. 1 zavoj tega praška stane 50 vinarjev, 5 zavojev pa 2 Krone.

Tvornica kemijskih izdelkov

(Fabrik chemischer Produkte)

v Reki.

Umetna gnojila

vsake vrste izvzemši

Tomasovo žlindro,

ki je na jugu Avstrije predraga, da bi bila za kmetovalce.

Namesto Tomasove žlindre priporočamo rabo bolj vplivajočega (16-5)

rudninskega superfosfata

s 14 do 16% raztopne fosforove kisline.

Naš rudninski superfosfat s 14 do 16% raztopne fosforove kisline ima v sebi najmanj 14% v vodi raztopne fosforove kisline in 0.75 do 2.0% v citratu raztopne fosforove kisline. Jamči najmanj za 14% v vodi raztopne fosforove kisline. (P₂ O₅).

25.000 komadov

na mirabolanah požlahtnjenih bosenskih češpljevih dreves najlepših oblik, ima na prodaj

Savo Kojdić, (40-2)

Brčka, Bosna.

Vsakovrstna

zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,

pred Škofijo št. 4. (29-3)

Kupuje pa brinjevo olje po visoki ceni.

Naznanilo in priporočilo!

Podpisani Alojzij Korsika, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da je le edino moja semenska trgovina strokovno urejena, ter imam v zalogi čez 320 vrst najboljših zanesljivih semen, kot: travna, deteljna, korenjska, pesna in sploh vsa krmiska, zelenjadna in tudi cvetlična semena, za katerih pristnost in dobro kaljivost jamčim. — Nadalje imam na prodaj raznovrstne cvetlice v loncih in dežah, kakor lepote grmiče, vrtnice i. t. d. Posebno okusno in po ceni izdelujem sveže kakor tudi suhe šopke in vence z trakovi in napisi in vse v mojo stroko spadajoče predmete.

Ilustrovani cenik za leto 1902 pošiljam brezplačno.

Za obilne naročbe se priporočam

(36-2)

z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

OVES

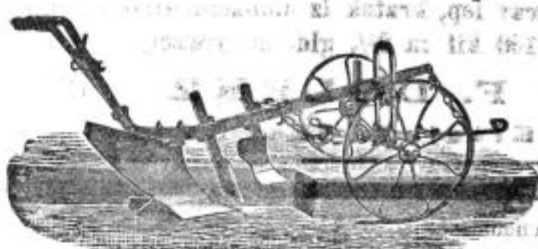
(Willkomm.) (21-3)

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kg za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kg za K 8.—; 50 kg za K 17.—; 100 kg za K 32.— z vrečo vred. Uzorce po 5 kg pošilja s pošto franco proti 3 K predplačila

Oskrbništvo graščine Golič

pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Kdor rabi za spomlad



dober

plug

naj si ogleda naše jeklene pluge, katerih ni potreba nič držati, za orati so veliko lažji in trpežnejši, kakor navadni plugi.

Vsakdo dobi plug na poskušnjo in ga lahko vrne, če ne ugaja.

Znano dobra in lahko tekoča vrtila, mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, mlini za žito z kamni, mlini in stiskalnice za sadje in grozdje, vse vrste trombe in cevi za vodovode itd. v veliki izbiri v zalogi.

Samo blago prve vrste.

Traverze, železniške šine in vse potrebščine za stavbo dobi se po jako nizki ceni in točni potrebi pri

Karol Kavšek a nasl. (37-2)

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Trgovina z železnino

„Merkur“

Peter Majdič

Celje, Graška cesta št. 12.

Zaloga lite železnine in lite posteklene posode iz Stihlavskih fužin grofa Waldsteina.

Zaloga na debelo

paličnega železa, žice, žrebljev, železnine in vsega kovinskega blaga, posteklene posode iz pločevine, namiznega orodja, nožarskih izdelkov, možnarjev, svečnikov, likalnikov, kavinih mlinov, tehtnic, meril in uteži, bakrenih in železnih kotlov in kotlov za žganje kuhati. (15-3)

Poljedelski stroji, slamoreznice in mlatilnice, sesalke, cevi iz železa in kamenščine, traverze, trstje, cement, strešna lepenka, stavbno orodje, samokolnice in dvokolnice.